

Nr 9

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1958/59 m. m.

I en till riksdagen den 21 februari 1958 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 71, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.; samt

dels medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1959 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i propositionen;

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1958/59 för lån i Sveriges kreditbank aktiebolag mot gängse ränta ställa garanti dels åt Sydkustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 2 000 000 kr. jämte ränta, dels åt Västkustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 3 000 000 kr. jämte ränta.

De propositionen bifogade författningsförslagen är av följande lydelse:

Förslag

till

Förordning

angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 30 maj 1952 om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,¹ vilken enligt förordning den 31 maj 1957 (nr 181) gäller till och med den 30 juni 1958, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1959.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1 § SFS 1953:373 och beträffande 12 § SFS 1956:202.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående
reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, vilken enligt förordning den 31 maj 1957 (nr 182) gäller till och med den 30 juni 1958, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1959.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående
reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m., vilken enligt förordning den 31 maj 1957 (nr 183) gäller till och med den 30 juni 1958, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1959.

I. Inledning

I förordningen den 30 maj 1952 (nr 320; ändrad genom förordningarna 1953: 373 och 1956: 202) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., vilken förordning gäller t. o. m. den 30 juni 1958, är bestämmelser meddelade om handelsreglering — grundad på auktorisation av s. k. producentföreningar — och om prisregleringsavgift på fisk. Importen och exporten av fisk och fiskprodukter regleras med stöd av kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud samt förordningarna den 5 juni 1953 (nr 372 och 374) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur resp. utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Enligt sistnämnda förordningar, vilka likaså äger giltighet t. o. m. den 30 juni 1958, fordras i princip tillstånd av statens jordbruksnämnd för import och export av fisk och fiskprodukter.

Genom beslut den 31 maj 1957 bemyndigade Kungl. Maj:t statens jordbruksnämnd att för tiden t. o. m. den 30 juni 1958 i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits i propositionen 1957: 88 samt jordbruksutskottets utlåtande 1957: 14, anordna reglering av priserna på fisk samt av importen och exporten av fisk och skaldjur utav vissa slag

ävensom att dels förordna om upptagande av prisregleringsavgift å svenskfångad fisk och importfisk enligt 5 och 8 §§ nyssnämnda förordning 1952: 320, dels enligt 12 § samma förordning meddela — såvitt angår täckande av andra kostnader i samband med prisreglering på fisk än i jordbruksnämndens centrala organisation uppkommande uppbörds- och kontrollkostnader — närmare föreskrifter rörande användningen av medel, som inflyter till jordbruksnämnden genom upptagande av omförmälda prisregleringsavgifter m. m. I samma beslut föreskrev Kungl. Maj:t, att de medel, som inflyter vid upptagandet av införselavgifter på färska och frysta filéer av gråsej, kolja, kungsfisk (rödcolja, uer), torsk och vitling skulle av jordbruksnämnden — med den begränsning, som anges i det följande — tillföras nämndens prisregleringskassa för fisk att användas för med kassan avsedda ändamål. Vidare bemyndigades jordbruksnämnden att av de medel, som inestår i prisregleringskassan för fisk, till statskontoret utbetala 3 500 000 kr. för avveckling av de från Fonden för låneunderstöd: Lån till Fiskprisregleringsföreningar genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni, 2 augusti och 25 oktober 1946 beviljade lånen, ävensom att — med beaktande av vad i förenämnda proposition och utskottsutlåtande anförts — utfärda föreskrifter angående användningen av de vinster, som hos prisregleringsföreningarna på fiskets område uppkommer genom avvecklingen av dessa lån. Samtidigt bemyndigades jordbruksnämnden att av de medel, som inestår i prisregleringskassan för fisk, till regleringsföreningarna på fiskets område jämväl under budgetåret 1957/58 utlämna lån för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar av fisk till utlandet på villkor, som föreskrivits av Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 3 september 1954 och den 11 maj 1956. Jordbruksnämnden fick tillika bemyndigande att ur nämndens clearingkassa för fisk utbetala 20 000 kr. till svenska konservkontrollens råd för inrättande av en i förenämnda proposition omförmäld buffertfond. Kungl. Maj:t föreskrev vidare, att kostnaderna under budgetåret 1957/58 för kvalitetskontroll av andra fiskvaror än konserver, i den mån de icke kunde bestridas genom inflytande kontrollavgifter, skulle till ett belopp av högst 40 000 kr. täckas ur jordbruksnämndens clearingkassa för fisk. Slutligen bemyndigade Kungl. Maj:t jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1957/58 för den befattningshavare, som har till uppgift att främja fiskexporten, disponera ett belopp av högst 90 000 kr., varav 45 000 kr. från reservationsanslaget Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden från de för budgetåret 1957/58 genom upptagande av införselavgifter på fiskets område inflytande medlen.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 12 februari 1958, har *statens jordbruksnämnd* framlagt förslag till reglering av priserna på fisk under budgetåret 1958/59, m. m. Nämnden har anmält, att den i de frågor, som berörs i skrivelsen, dels haft överläggningar med nämndens råd beträffande prisregleringsfrågor på fiskets område, dels samrått med *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök*. Fiskeristyrelsen har därvid förklarat sig i sak biträda jordbruksnämndens förslag.

II. Reglering av priserna på fisk m. m.

Nuvarande förhållanden

Jordbruksnämnden lämnar i sin skrivelse inledningsvis en redogörelse för *innebörden av prisregleringen samt fångst- och prisutvecklingen m. m.* (prop. s. 5—12).

Frågan om fortsatt prisreglering m. m.

Jordbruksnämndens överläggningar med berörda parter. I sin skrivelse meddelar jordbruksnämnden, att den vid överläggningar med representanter för vederbörande fiskarorganisationer samt för handeln och industrien berett dessa tillfälle att framföra sina synpunkter på frågan om de fortsatta prisregleringarna på fiskets område efter utgången av budgetåret 1957/58. Överläggningar i ämnet har därjämte ägt rum med nämndens råd beträffande prisregleringsfrågor på fiskets område.

I detta sammanhang har jordbruksnämnden upplyst, att inom ramen av nordiskt ekonomiskt samarbete nyligen utsetts ett specialutskott för fisk och fiskprodukter för undersökning av möjligheterna att inlemma dessa varor i planen för en nordisk marknad. 1954 års fiskeriutrednings arbete torde enligt nämnden i väsentliga delar bli beroende av resultatet av sagda undersökningar liksom av utgången av förhandlingar angående upprättandet av ett västeuropeiskt frihandelsområde.

Beträffande vad som förekommit vid nyssnämnda överläggningar anför jordbruksnämnden inledningsvis, att det från fiskarorganisationernas sida framhållits, att behov föreligger av en fortsatt prisreglering på fisk efter i huvudsak nuvarande grunder. Denna reglering innebär bl. a., att nämnden, om förutsättningar därför föreligger, äger rätt att dels utvidga prisregleringen att omfatta foder- och konservströmming samt på sydkusten ilandförd makrill, horngädda och skrubba, dels ock genomföra prisreglering på torsk för ostkusten norr om Blekinge enligt det för väst- och sydkusten gällande systemet.

Prisregleringsföreningarna Västkustfisk och Sydkustfisk har anhållit, att de föreningarna tillerkända kreditgarantierna skall få åtnjutas även under nästa budgetår. Föreningen Sydkustfisk har i samband härmed hemställt, att föreningens krediträtt av praktiska skäl måtte överflyttas från riksbanken till Sveriges kreditbank aktiebolag.

Jordbruksnämnden meddelar även, att färskfiskhandels representanter i stort sett, liksom tidigare, vitsordat lämpligheten av det nuvarande prisregleringssystemet. Frågan om eventuella ändringar i systemet — liksom i fråga om auktorisationssystemet på ostkusten — har ansetts böra anstå i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete. Ej heller kon-

servindustrien eller saltsillhandeln har i avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete framlagt några förslag till principiella ändringar av regleringarna på fiskets område. Konservindustrien har dock i fråga om tillämpningen av importregleringen föreslagit, att frilistningen av fisk måtte utvidgas till skarpsill samt framhållit angelägenheten av att importregleringen i övrigt tillämpas så, att industriens behov av råvaror tillgodoses i sådan utsträckning, att verksamheten kan drivas rationellt.

Fiskerinäringens representanter har samtliga förordat en förlängning på ett år av gällande förordningar om regleringarna på fiskets område i avvaktan på de förslag, som 1954 års fiskeriutredning kan komma att framlägga.

Jordbruksnämnden upplyser, att av nämndens råd beträffande prisregleringsfrågor på fiskets område 4 ledamöter uttalat sig för att i styrelserna för prisregleringsföreningarna — liksom fallet är i fråga om överskotts-föreningar på jordbrukets område — plats borde beredas representanter för handel och industri. Som motivering härför har i huvudsak anförts, att en sådan anordning kunde bidra till ett bättre samarbete inom näringen och skulle ge fiskets prisregleringsföreningar en bättre kommersiell förankring, speciellt i fråga om fiskeexporten. 2 rådsledamöter har framhållit, att man från fiskets sida var beredd att överväga bildande av ytterligare samarbetsorgan utöver redan befintliga men att man däremot icke kunde godtaga, att andra intressen medgavs rätt att utse ledamöter i de helt fiskarägda prisregleringsföreningarnas styrelser. Rådet har vidare under hänvisning till exportutvecklingen för fiskkonserver enhälligt förordat, att jordbruksnämnden skall utverka bemyndigande att vid behov tillskjuta medel för konservkontrollens finansiering. Rådet har i övrigt anslutit sig till de av nämnden avgivna förslagen.

Jordbruksnämndens förslag. För egen del anför jordbruksnämnden i sin skrivelse, att den, då behov alltjämt föreligger av visst prisskydd för fiskarna, funnit övervägande skäl tala för att prisreglering på fisk skall bibehållas jämväl under budgetåret 1958/59. Nämnden har därvid särskilt pekat på den stigande betydelse, som exporten fått under senare år för avsättningen av fiskarnas fångster, samt på de osäkerhetsmoment, som är förenade därmed. Grunderna för prisregleringen bör enligt nämnden bibehållas i huvudsak oförändrade i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn av riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område. Med anledning av det inom jordbruksnämndens råd väckta förslaget att plats borde beredas representanter för handel och industri inom prisregleringsföreningarnas styrelser avser nämnden att upptaga överläggningar med berörda parter och vidtaga de åtgärder, till vilka överläggningarna kan föranleda.

Med hänsyn till omfattningen av prisregleringsverksamheten tillstyrker jordbruksnämnden, att föreningarna Västkustfisk och Sydkustfisk även under nästa budgetår till deras fulla belopp skall få disponera de krediter, för vilka staten ställt garanti, samt att behållningen i prisregleringskassan för fisk på de villkor, som fastställts av Kungl. Maj:t genom beslut den 3 sep-

tember 1954 och den 11 maj 1956, får användas för lån till prisregleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Nämnden tillstyrker även föreningen Sydkustfisks anhållan om ett överflyttande av krediträtten till Sveriges kreditbank aktiebolag.

Beträffande prisregleringens finansiering framhåller jordbruksnämnden, att förhållandena på exportmarknaden alltjämt är sådana, att medel i prisregleringskassan för fisk bör finnas tillgängliga för bestridande av de utgifter, som i särskilda fall kan bli erforderliga vid uppkommande avsättningssvårigheter eller för att täcka förluster vid kreditförsäljningar. Behållningen i kassan bör därför enligt nämnden även under nästa budgetår reserveras för att användas för nu ifrågavarande extraordinära ändamål. Enligt nämndens mening erfordras sålunda för prisregleringens upprätthållande alltjämt bemyndigande för nämnden att upptaga regleringsavgifter i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som f. n. tillämpas.

I fråga om regleringsavgifternas omfattning eller storlek erinrar jordbruksnämnden om föredragande statsrådets uttalande i propositionen 1956: 86, att detta spörsmål bör tagas upp till övervägande, därest de medel, som inflyter till prisregleringskassan i form av införselavgifter, skulle visa sig mera väsentligt överstiga det belopp, som skulle ha tillförts kassan vid ett bibehållande av de i samband med införandet av införselavgifterna slopade regleringsavgifterna på gråsej, kolja, kungsfisk, torsk och vitling samt filéer av dessa fiskslag. Inom nämnden med anledning härav gjorda beräkningar har — såsom framgår av propositionen 1957: 88 — givits vid handen, att genom systemet med införselavgifter en inkomstökning av 350 000 kr. uppstått för tiden februari—december 1956. Efter det sistnämnda proposition avlåtits har en utjämning av denna merintäkt skett genom att, såsom nämnts i det föregående, prisregleringsavgiften slopats för såväl svenskfångad som importerad sockersaltad eller kryddad islandssill. Nämnden påpekar i detta sammanhang, att under år 1957 en väsentlig minskning skett av de inkomster, som inlutits genom upptagande av införselavgifter. Sålunda inflöt under år 1957 i införselavgifter endast 1,1 milj. kr., medan motsvarande tal för tiden februari—december 1956 utgör 1,56 milj. kr.

I detta sammanhang erinrar jordbruksnämnden, att föredragande statsrådet i propositionen 1956: 86 uttalat, att det i fortsättningen torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att för det framförliggande budgetåret meddela föreskrifter rörande den huvudsakliga användningen av de införselavgifter, som uttages på vissa slag av färska och frysta filéer. I anslutning härtill har uppdragits åt nämnden att avge förslag till dylik disposition samt att till detta förslag foga dels beräkningar rörande storleken av inflytande införselavgifter under det framförliggande budgetåret, dels — i fråga om såväl storleken som användningen av införselavgiftsmedlen — redovisning av utfallet för tilländalupet år samt en reviderad beräkning för det löpande året.

Enligt jordbruksnämndens mening bör ej heller i fortsättningen åtskillnad göras mellan de olika medel, som tillföres prisregleringskassan för fisk.

Införselavgifterna bör därför även under nästa budgetår disponeras på i huvudsak samma sätt som prisregleringsavgifterna och sålunda i första hand användas för täckande av de löpande utgifterna under budgetåret. I anslutning härtill erinrar nämnden om att Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln i årets statsverksproposition (p. 174) föreslagit, att kostnaderna under budgetåret 1958/59 för befattningen såsom fiskexportrepresentant skall till ett belopp av 45 000 kr. täckas av inflytande införselavgifter. Vidare förordar nämnden i det följande, att dessa avgifter till ett belopp av högst 20 000 kr. skall få användas till bestridande av kostnaderna under nästa budgetår för kvalitetskontroll. Under hänvisning till det anförda bör sålunda de för regleringsåret 1958/59 inflytande införselavgifterna — med de begränsningar, som föranledes av bifall till nyssnämnda förslag — enligt i huvudsak samma grunder som under innevarande budgetår disponeras för i första hand täckande av de löpande utgifterna för prisregleringens upprätthållande.

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen utgår giltighetstiden för förordningen 1952: 320 om viss reglering av handeln med fisk, m. m. den 30 juni 1958. Jordbruksnämnden erinrar om att i propositionen 1955: 105 föredragande statsrådet förklarat sig ej berett att taga ställning till 1951 års fiskhandelsutrednings förslag angående frågan om fortsatt giltighet av denna förordning samt om auktorisationssystemet på ostkusten, med hänsyn bl. a. till att i direktiven för 1954 års fiskeriutredning ingår att verkställa en översyn även av riktlinjerna för prisregleringen av strömming. I avvaktan på resultatet av denna översyn finner sig jordbruksnämnden böra föreslå, att giltighetstiden för omförmälda förordning 1952: 320 förlänges t. o. m. den 30 juni 1959. I detta sammanhang erinrar nämnden vidare om att 1951 års fiskhandelsutredning i sitt förenämnda förslag tillstyrkt en förlängning av giltighetstiden för förordningen t. o. m. den 30 juni 1959 samt att utredningen härvid förutsatt, att ledningen för de auktoriserade fiskförsäljningsföreningarna dessförinnan skulle noga undersöka de möjligheter, som kunde föreligga att i fråga om förstahandsförsäljningen av strömming övergå till ett friare regleringssystem. Vidare fäster nämnden uppmärksamheten på att näringsfrihetsrådet genom beslut den 14 maj 1956 lämnat de auktoriserade fiskförsäljningsföreningarna på ostkusten fortsatt tillstånd att tillämpa av nämnden meddelade föreskrifter om förbud mot underskridande av partinoteringar och om minimirabatter på färsk och frusen strömming, så länge förut omförmälda förordning 1952: 320 om viss reglering av handeln med fisk i sin nuvarande huvudsakliga utformning äger fortsatt giltighet, dock längst t. o. m. den 30 juni 1958. I skrivelse till näringsfrihetsrådet den 28 januari 1958 har nämnden anhållit, att ifrågasvarande tillstånd måtte förlängas tills vidare i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete.

Vad angår skyddet för avsättningen inom landet av fladensill framhåller jordbruksnämnden, att den i sitt år 1953 avgivna förslag om prisregleringen

på fiskets område under budgetåret 1953/54 förklarade sig ha för avsikt att, därest förhållandena icke föranledde till annat, under de närmaste åren dels upprätthålla förbud mot försäljning av islandssill, dock längst t. o. m. utgången av september resp. år, dels inställa importlicensgivningen för annan beredd sill än islandssill under den tid försäljningsförbudet gällde. I motsats till vad fallet var under tidigare år men i likhet med år 1955 har ifrågasvarande åtgärder icke vidtagits under år 1957. Huruvida dylika ingripanden till skydd för avsättningen av fladensill skall ske under år 1958, får enligt nämndens mening upptagas till prövning senare efter överläggningar med av frågan berörda parter. I princip anser dock nämnden, att sådana ingripanden fortsättningsvis ej skall behöva ifrågakomma utan att de skall kunna ersättas med bl. a. kvalitetsfrämjande åtgärder av beskaffenhet att stärka fladensillens konkurrenskraft i förhållande till andra sillsorter. Erfarenheten torde också ha visat, att hittills vidtagna dylika åtgärder varit av betydelse för avsättningen av salt fladensill på den inhemska marknaden. Nämnden framhåller, att inköpen av fladensill för försäljning i saltat skick inom landet under det gångna året utgjort, uttryckt i färsk vikt, omkring 5 600 ton (ca 124 000 lådor), innebärande en nedgång jämfört med år 1956 av 7 procent. Räknat i tunnor om 100 kg saltad vara utgjorde inköpen under åren 1956 och 1957 i runda tal resp. 50 100 och 47 400.

III. Utrikeshandeln med fisk

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen utgår giltighetstiden för förordningarna angående reglering av införseln och utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur den 30 juni 1958. Jordbruksnämnden föreslår, att dessa båda förordningar förlänges att gälla t. o. m. den 30 juni 1959.

Vad angår den fortsatta tillämpningen av *importregleringen* på fisk föreslår jordbruksnämnden, att regleringen skall anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som tillämpas under innevarande budgetår. Nämnden har därvid beaktat, att enligt uttalande av föredragande statsrådet i propositionen 1957: 88 — intill dess resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete föreligger — möjligheten att reglera importen genom införselavgift ej bör ytterligare utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill.

Beträffande det av konservindustrien väckta förslaget, att frilistningen av fisk måtte utvidgas till kryddad eller färsk skarpsill, erinrar jordbruksnämnden om att den redan tidigare i annat sammanhang som sin principiella uppfattning uttalat, att skarpsill icke bör innefattas i importregleringen. Mot fiskarpartens önskemål har nämnden dock — under de förhållanden som hittills förelegat — ej ansett sig behöva begagna sig av erhållet bemyndigande att frilista importen av denna vara. Såsom anförts i det föregående är det nu framlagda förslaget om frilistning av skarpsill ej avsett att tillämpas innevarande säsong utan under nästa budgetår. Nämnden an-

ser sig därför ej nu böra upptaga frågan till prövning utan finner spörsmålet om importen av skarpsill böra bli beroende av överväganden i anslutning till senare överläggningar med av frågan berörda parter i god tid före fiskesäsongens början.

För *export* av fisk och fiskprodukter fordras, såsom redan nämnts, i princip licens av jordbruksnämnden. Dessa varor är emellertid upptagna bland de varuslag, som är föremål för s. k. villkorlig exportfrilistning. Detta innebär, att de under vissa förutsättningar tills vidare får exporteras utan särskild licens till bl. a. OEEC-området. Bland de förutsättningar, som nämnden uppställt för frilistningen, märkes dels att den får utnyttjas endast av affärsföretag, som är infört i svenskt firma-, förenings- eller aktiebolagsregister, dels att fisk, som exporteras, skall vara inköpt enligt gällande bestämmelser om reglering av handeln med fisk samt om prisreglering beträffande fisk, dels att företag, som önskar utnyttja frilistningen, låter hos jordbruksnämnden registrera en förbindelse att iakttaga de för licensfriheten uppställda villkoren.

Jordbruksnämnden anför i sin skrivelse, att nämnden i sådana frågor berörande export av fisk och fiskprodukter, som är av intresse för den svenska fiskerinäringen eller eljest av mera allmän betydelse, inhämtar uttalande från det s. k. *fiskexportrådet*. Vidare har *exporten till länder med centraliserad import* koncentrerats till vissa organ, som under särskilda förutsättningar tillerkänts ensamrätt till exportlicenserna på ifrågavarande länder.

I detta sammanhang framhåller jordbruksnämnden, att behovet av ett organ motsvarande det s. k. fiskexportrådet och av en centralisering utav fiskexporten till särskilda organ, såvitt gäller länder med centraliserad import, har bestyrkts vid upprepade tillfällen även under det gångna året. Enligt nämndens mening är det, om exportmöjligheterna skall kunna tillvaratas rationellt, erforderligt att exporten även i fortsättningen regleras i den omfattning, som nu sker.

Vad angår kostnaderna för befattningen som fiskexportrepresentant för budgetåret 1958/59 erinrar jordbruksnämnden om att under anslagspunkten Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. i årets statsverksproposition (p. 174) föreslagits, att dessa — i enlighet med vad som gäller för innevarande budgetår — till ett belopp av 45 000 kr. skall bestridas ur omförmälda reservationsanslag och till återstoden, likaledes 45 000 kr., av inflytande införselavgifter. Befattningshavaren, som utsetts genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 november 1952, är f. n. placerad i Bonn.

Jordbruksnämnden framlägger härefter förslag om bestridandet av kostnaderna för *kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter*. Inledningsvis erinrar nämnden om att den med stöd av förenämnda bemyndigande den 31 maj 1957 av de medel, som inestår på nämndens clearingkassa för fisk till svenska konservkontrollens råd utbetalat 20 000 kr. för inrättande av en i propositionen 1957: 88 omförmäld buffertfond. Enligt uttalanden i nämnda proposition skall, i enlighet med en hösten 1956 med svenska konserv-

kontrollens råd träffad överenskommelse angående viss omläggning av konserverkontrollens arbetsformer och avgiftssystem, tillskott av statsmedel ej vidare erfordras för kvalitetskontroll av konserver. Vad beträffar finansieringen av kvalitetskontrollen av andra fiskvaror än konserver har Kungl. Maj:t genom beslutet den 31 maj 1957 föreskrivit, att kostnaderna under innevarande budgetår för denna kontroll — i den mån de icke kan täckas genom inflytande kontrollavgifter — skall till ett belopp av högst 40 000 kr. bestridas ur clearingkassan för fisk.

Jordbruksnämnden framhåller, att för kvalitetskontroll innevarande budgetår av andra fiskvaror än konserver anvisats ett belopp av högst 40 000 kr. Jordbruksnämnden räknar med att, ifall hela detta belopp förbrukas, behållningen i clearingkassan för fisk per den 1 juli 1958 nedgår till omkring 18 000 kr. Om hänsyn tages till utgifterna under de gångna åren för ifrågasvarande kontroll, kan behovet av tillskottsmedel för innevarande budgetår enligt nämnden ej beräknas överstiga 30 000 kr. Ungefärligen samma belopp skulle i clearingkassan då kvarstå per den 1 juli 1958 att användas för bestridande av kostnaderna för kvalitetskontrollen för nästa budgetår. Härvid har ej beaktats den inkomstökning, som kan föranledas av resultatet av de överläggningar, vilka nämnden avser att upptaga om viss höjning av avgifterna för kontrollen. Med hänsyn till osäkerheten av de nu gjorda beräkningarna bör emellertid enligt nämndens mening ytterligare medel finnas tillgängliga att tillgripas i händelse av att inkomsterna till följd av minskad export nedgår. Härtill kommer det behov, som kan föreligga att tillskjuta medel för finansiering av konserverkontrollen. Nämnden föreslår därför, att den bemyndigas att under nästa budgetår för kvalitetskontrollens genomförande använda dels i clearingkassan för fisk den 1 juli 1958 kvarstående medel, dels ett belopp av högst 20 000 kr. av de medel, som för budgetåret inflyter genom upptagande av införselavgifter på fiskets område.

IV. Departementschefen

Departementschefen har anfört följande.

»Avkastningen av det svenska havsfisket var under åren 1952—1955 5—15 procent högre än under de 4 närmast föregående åren och 65—75 procent högre än under åren närmast före det andra världskriget. Även om fångstmängden visade en sjunkande tendens under åren 1952—1954, höll sig fångstvärdet under samma tid tämligen konstant. Under år 1955, då fångstmängden steg starkt och nådde högre än under något år tidigare, visade emellertid fångstvärdet icke fullt samma relativa ökning. Enligt nu tillgängliga definitiva uppgifter utgjorde totalfångsten för år 1956 omkring 192 miljoner kilogram med ett värde av nära 132 miljoner kronor. Denna avkastning utgjorde den till kvantiteten lägsta sedan år 1951 men — om man undantager år 1955 — den till värdet högsta dittills noterade. Emellertid har

enligt statens jordbruksnämnds preliminära beräkning fångstmängd och fångstvärde under år 1957 stigit jämfört med år 1956 med 10 respektive 13 procent till 211 miljoner kilogram respektive 148 miljoner kronor och därmed nått högre än under något tidigare år. Uppgången beror främst på ökade fångster av sill, torsk och gråsej. Bortsett från priserna på drivmedel, vilka under det sistförflutna året legat i genomsnitt högre än under närmast föregående år, har endast obetydliga förändringar skett i fråga om priserna på förnödenheter.

Importen av fisk och fiskprodukter har under år 1957 minskat, medan exporten ökat. Nedgången i importen har berört nästan alla fiskvarugrupper. I fråga om exporten noteras avsevärt ökad försäljning av annan färsk fisk än sill, samtidigt som avsättningen av fiskkonserver minskat väsentligt. Konsumtionen inom landet av fisk och fiskprodukter under sistlidna kalenderår beräknas enligt jordbruksnämndens uppskattningar ha varit 3 miljoner kilogram större än under år 1956. Ökningen hänför sig i huvudsak till färsk och fryst fisk. Konsumtionen av frysta filéer har visserligen fortsatt att öka men stegringen har varit väsentligt mindre än under de närmast föregående åren.

Såsom jordbruksnämnden framhållit föreligger även för nästa budgetår såvitt nu kan bedömas behov av fortsatt skydd för priserna till fiskarna. Prisregleringsverksamheten torde därför böra bibehållas även under budgetåret 1958/59. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete torde prisregleringen därvid böra handhas i huvudsak på samma sätt som hittills, d. v. s. i stort sett i enlighet med de uttalanden i ämnet, som gjorts av föredragande departementschefen i propositionen 1951: 81.

Prisregleringen är för närvarande grundad på förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Giltighetstiden för denna utgår den 30 juni 1958. I avvaktan på resultaten av 1954 års fiskeriutrednings arbete bör förordningen liksom hittills förlängas för ett år och sålunda erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1959.

Av den redogörelse, som jordbruksnämnden lämnat rörande *k o s t n a d e r n a* för upprätthållandet av prisregleringen, framgår att utbetalningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel för år 1957 — liksom för åren 1951—1956 — rätt avsevärt understiger summan av de under året influtna reglerings- och införselavgifterna. Till följd av att under år 1957 med riksdagens medgivande från prisregleringskassan för fisk utbetalats 3,5 miljoner kronor för avveckling av vissa, fiskprisregleringsföreningarna beviljade lån har emellertid behållningen av prisregleringsmedel minskat från 13,4 miljoner kronor vid ingången av år 1957 till 12,0 miljoner kronor den 1 januari 1958.

I anslutning till vad jag förut anfört, torde prisregleringen även under budgetåret 1958/59 i princip böra bedrivas så, att medelsbehovet för att upprätthålla den i huvudsak kan täckas av till prisregleringskassan inflytande medel. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutredning synes mig vi-

dare prisregleringsavgifter även under nästa budgetår böra kunna uttagas i den omfattning, som förekommit under de senare åren.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår torde enligt min mening ej heller under nästa budgetår hinder böra möta att — under särskilda förhållanden och på de villkor, som fastställs av Kungl. Maj:t — använda behållningen i prisregleringskassan för lån till regleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Jag tillstyrker vidare jordbruksnämndens förslag, att prisregleringsföreningarna skall få disponera de krediter, för vilka staten ställt garanti, till deras fulla belopp jämväl under budgetåret 1958/59. Den av jordbruksnämnden tillstyrkta framställningen av Sydkustfisk, förening u. p. a., att garantien åt föreningen från och med nästa budgetår skall gälla för lån i Sveriges kreditbank aktiebolag i stället för som hittills i riksbanken, finner jag mig ävenledes böra förorda.

Inom jordbruksnämndens råd beträffande prisregleringsfrågor på fiskets område har väckts ett förslag, att plats borde beredas representanter för handel och industri inom prisregleringsföreningarnas styrelser. I likhet med nämnden finner jag det önskvärt, att nämnden i sagda fråga upptager överläggningar med berörda parter och vidtager de åtgärder, till vilka överläggningarna kan föranleda.

Vad jordbruksnämnden anfört rörande skyddet för avsättningen inom landet av fladens sill föranleder ej någon erinran från min sida.

Regleringen av importen och exporten av fisk och fiskprodukter sker för närvarande med stöd av bland annat förordningarna den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 372) samt angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. (nr 374). Båda förordningarnas giltighetstid utgår den 30 juni 1958.

Även för nästa budgetår torde, såsom jordbruksnämnden föreslagit, importregleringen böra anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som nämnden ägt tillämpa under innevarande budgetår. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn torde sålunda giltighetstiden för införsel förordningen (1953: 372) böra förlängas för tiden till och med den 30 juni 1959.

Med utgångspunkt från jordbruksnämndens beräkning av de medel, som genom uttagande av införselavgifter å frysta och färska filéer av gräsej, kolja, kungsfisk, torsk och vitling kan komma att inflyta under budgetåret 1958/59, torde inkomsterna av införselavgifter för närvarande kunna uppskattas till ett belopp av omkring 1,6 miljoner kronor. Jag kan ansluta mig till nämndens förslag, att de för budgetåret 1958/59 inflytande införselavgiftsmedlen användes enligt i huvudsak samma grunder som under innevarande budgetår.

Vad jordbruksnämnden anfört angående väckt förslag om vidgning av fri-

listningen av fisk till kryddad eller färsk skarpsill föranleder för närvarande icke något uttalande från min sida.

Den anordning med centralisering av exporten till särskilda organ, vilken under en följd av år tillämpats beträffande länder med centraliserad import, har enligt jordbruksnämnden även under det sistlidna året visat sig nödvändig. Såsom nämnden anfört, synes det erforderligt att, för att rationellt tillvarataga föreliggande exportmöjligheter, även under nästa budgetår reglera exporten i ungefär samma omfattning som för närvarande. Jag förordar därför, att exporten jämväl under budgetåret 1958/59 ordnas efter i huvudsak de grunder, som följts under innevarande budgetår. I enlighet härmed bör även utförsel förordningen (1953:374) ges förlängd giltighet för tiden till och med den 30 juni 1959.

Jordbruksnämnden har erinrat om att senast i propositionen 1957:88 bland annat uttalats, att — intill dess resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn föreligger — möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk, med undantag för tidigare omförmälda slag av fiskfiléer, icke bör utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Någon ändring i de sålunda redovisade möjligheterna att uttaga ifrågavarande avgifter anser jag icke påkallad för nästa budgetår.

För budgetåret 1957/58 har medgivits, att till kostnaden för en befattning som fiskexportrepresentant får tagas i anspråk högst 90 000 kronor, varav 45 000 kronor från det å riksstaten under nionde huvudtiteln redovisade reservationsanslaget Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden från de för budgetåret 1957/58 genom upptagande av införselavgifter på fiskets område inflytande medlen. Befattningshavaren är sedan den 1 januari 1955 stationerad i Bonn.

Såsom redan föreslagits vid behandlingen av nyssnämnda anslag i årets statsverksproposition (IX ht, p. 174), torde till täckande av kostnaderna för befattningen för budgetåret 1958/59 böra beräknas ett oförändrat belopp av 90 000 kronor. I anslutning till vad som i nämnda sammanhang anförts, bör vidare — sedan 45 000 kronor av kostnaderna för befattningen bestritts ur anslaget — återstoden utgå ur de för budgetåret 1958/59 inflytande eller dessförinnan influtna införselavgifterna på fiskets område.

Kostnaderna under innevarande budgetår för kvalitetskontroll av andra fiskvaror än konserver bestrides i enlighet med beslut av 1957 års riksdag av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 40 000 kronor ur jordbruksnämndens clearingkassa för fisk. Enligt uttalanden i propositionen 1957:88, vilka lämnats utan erinran av riksdagen, skall — i enlighet med en hösten 1956 mellan jordbruksnämnden och svenska konservkontrollens råd träffad överenskommelse angående viss omläggning av konservkontrollens arbetsformer och avgiftssystem — sedan 20 000 kronor tillförts en i propositionen omförmäld buffertfond, tillskott av statsmedel ej vidare erfordras för kvalitetskontroll av konserver.

Nyssnämnda omläggning av konservkontrollen beräknades medföra ett sådant förbilligande av kontrollverksamheten, att vid export av normal omfattning kostnaderna i sin helhet kunde täckas genom kontrollavgifterna. Jordbruksnämnden anmäler emellertid nu, att man genom en exceptionell minskning av exporten av fiskkonserver till följd av en under år 1957 inträffad och under år 1958 väntad fortsatt brist på råvaror för industrien befarar, att medlen i nyssnämnda buffertfond icke kommer att förslå att täcka underskottet på verksamheten. Nämnden föreslår därför, att tillskott av statsmedel skall vid behov kunna ifrågakomma för konservkontrollens finansiering under budgetåret 1958/59. Med hänsyn till vad som anförts angående det synnerligen besvärliga läge, vilket konservkontrollen befaras råka i, finner jag mig böra tillstyrka nämndens förevarande förslag. I likhet med nämnden förutsätter jag emellertid, att även i fortsättningen vid export av normal omfattning kostnaderna för konservkontrollen i sin helhet skall täckas genom kontrollavgifterna och att avgifterna skall höjas, därest de normala kontrollkostnaderna skulle stiga. Jag förutsätter även, att nämnden och svenska konservkontrollens råd söker tillvarata alla möjligheter till besparingar i anledning av den reducerade kontrollverksamheten.

I fråga om finansieringen av ett eventuellt erforderligt tillskott till konservkontrollen ävensom av kvalitetskontrollen i övrigt — i den mån utgifterna för kontrollen ej kan bestridas av inkommande avgifter — förordar jordbruksnämnden, att för täckning av sagda tillskott respektive underskott skall få tagas i anspråk dels i clearingkassan för fisk den 1 juli 1958 kvarstående medel, dels ett belopp av högst 20 000 kronor av de medel, som för budgetåret 1958/59 inflyter genom upptagande av införselavgifter på fiskets område. Nämnden framhåller i anslutning härtill, att — därest behovet av tillskottsmedel för kvalitetskontrollen för innevarande budgetår ur nyssnämnda kassa ej kommer att överstiga 30 000 kronor — behållningen i kassan den 1 juli 1958 beräknas uppgå till ungefär 30 000 kronor. Därvid har dock icke beaktats de minskade anspråk å kassan, som kan föranledas av resultatet av de överläggningar om viss höjning av avgifterna för kontrollen, vilka nämnden avser att upptaga. Med hänsyn till osäkerheten av de verkställda beräkningarna bör emellertid enligt nämndens mening å andra sidan beaktas behovet av att ytterligare medel finnes tillgängliga, därest avgiftsinkomsterna skulle nedgå på grund av minskad export.

Med hänsyn till vad nämnden sålunda anført, finner jag mig böra förorda, att till bestridande av omförmälda eventuella tillskott till konservkontrollen samt av sådana kostnader för kvalitetskontrollen av andra fiskvaror än konserver, som icke kan täckas genom inflytande kontrollavgifter, skall få tagas i anspråk i första hand i clearingkassan för fisk den 1 juli 1958 kvarstående medel och i andra hand ett belopp av högst 20 000 kronor ur de för budgetåret 1958/59 inflytande eller dessförinnan influtna införselavgiftsmedlen på fiskets område.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till dels *förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den*

30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., dels förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, dels förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Förslagen torde böra föreläggas riksdagen till antagande.»

V. Utskottet

I föreliggande proposition begäres bemyndigande att under budgetåret 1958/59 reglera priserna på fisk enligt i huvudsak de grunder, som tillämpas under innevarande budgetår. Då behov av fortsatt skydd för ifrågasvarande priser synes föreligga även för nästa budgetår, har utskottet icke något att erinra mot att sådant bemyndigande lämnas. I enlighet härmed torde det sålunda få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd att handha regleringen i huvudsaklig överensstämmelse med de allmänna riktlinjer, som riksdagen tidigare godkänt.

Såsom framhållits i propositionen bör prisregleringen jämväl under nästa budgetår i princip bedrivas så, att medelsbehovet för att upprätthålla denna i huvudsak kan täckas av till prisregleringskassan för fisk inflytande medel. Utskottet har icke heller något att invända mot att behållningen i denna kassa under i propositionen angivna förutsättningar får användas för lån till fiskprisregleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Vidare förordar utskottet förslaget, att prisregleringsföreningarna skall få disponera sina statsgaranterade krediter till deras fulla belopp. I detta sammanhang har utskottet ingen erinran mot den föreslagna överflyttningen av garantien åt Sydkustfisk, förening u. p. a., från riksbanken till Sveriges kreditbank aktiebolag.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit och uttalat i fråga om regleringen av importen och exporten av fisk och fiskprodukter biträdades av utskottet. Vidare tillstyrker utskottet förslaget beträffande bestridandet av kostnaderna för den i Bonn stationerade särskilde fiskexportrepresentanten.

Med hänsyn till de i propositionen åberopade skälen vill utskottet icke motsätta sig, att vid behov ytterligare medel på sätt som föreslagits tillskjutes för att täcka under budgetåret 1958/59 uppkommande underskott i konservkontrollens verksamhet. Utskottet förutsätter dock i likhet med Kungl. Maj:t, att även i fortsättningen vid export av normal omfattning kostnaderna för ifrågasvarande verksamhet i sin helhet skall täckas genom kontrollavgifter och att högre avgifter skall uttagas, därest de normala kontrollkostnaderna skulle stiga. Vad Kungl. Maj:t i övrigt förordat och anfört i fråga om kvalitetskontrollen har icke givit utskottet anledning till erinran.

Övriga i det föregående ej särskilt berörda förslag och uttalanden från Kungl. Maj:ts sida lämnas av utskottet utan erinran. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må

A. antaga förut omförmälda förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.;

B. medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1959 reglering av priserna på fisk ävensom importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i det föregående; samt

C. bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1958/59 för lån i Sveriges kreditbank aktiebolag mot gängse ränta ställa garanti dels åt Sydkustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 2 000 000 kronor jämte ränta, dels åt Västkustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 3 000 000 kronor jämte ränta.

Stockholm den 18 mars 1958

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Anderberg, Nord, Jon Jonsson*, Sigfrid Larsson, Eskilsson, Hermansson, Gunnar Berg, Kristiansson, Hedström och Uno Olofsson*;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Hæggblom*, Östlund, fru Lindskog, herrar Arweson, Johanson i Västervik, Franzén i Motala, Nilsson i Lönsboda, fru Jäderberg och herr Johansson i Öckerö.

* Ej närvarande vid justeringen.